

УДК 37.09

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.46.7>

СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

Ірина Коляда

*КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР»,
навчально-науковий інститут управління,
кафедра управління інформаційно-освітніми проектами,
вул. В. Антоновича, 70, 49006, м. Дніпро, Україна*

У статті розглядаються процеси трансформації української системи освіти, що відбуваються під впливом соціальних викликів. Маючи досить коротку історію, дистанційна освіта в Україні з початку 2000 років пройшла складний шлях від становлення до розбудови та міжнародної інтеграції. Її розвиток відбувається в надзвичайно складних умовах. Пандемія коронавірусу COVID-19 та вимушений карантин, введений у навчальних закладах, прискорили загальний перехід закладів освіти до дистанційного навчання. Повномасштабне вторгнення росії в Україну поставило питання якнайшвидшої інтеграції з метою забезпечення доступу до навчання як внутрішньо переміщених дітей з окупованих територій, так і тих, хто змушений був виїхати з України. Результатом правового упорядкування системи дистанційної освіти є нормативно-правова база, яка дозволяє швидко адаптувати освітній процес до несприятливих умов сьогодення.

Дистанційна освіта – це система відкритої освіти, де навчання здійснюється на основі інформаційно-комунікаційних технологій у змішаному форматі. В ці безпрецедентні часи для створення гнучкою і стійкої системи дистанційного навчання свої зусилля об'єднали державні установи, приватні компанії, громадські організації та міжнародні партнери. Дидактичною базою дистанційної освіти в Україні стали популярні освітні інтернет-портали «Всеукраїнська школа онлайн», mozaBook від Mozaik education та проєкт «Розумники», «Prometheus», «Educational Era», iLearn («Освіторія»), «На урок» та «Всеосвіта». Збільшення кількості суб'єктів, що створюють освітній продукт розкриває можливості колективної освітньої діяльності в умовах розгортання єдиного інформаційно-освітнього простору. Попри все, система дистанційної освіти в Україні динамічно розвивається.

Ключові слова: дистанційна освіта, відкриті електронні ресурси, мобільне навчання, інформаційно-освітній простір.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Під час будь яких випробувань, що постають перед країною та суспільством, освіта залишається однією з ключових арен, де розгортається гостра суспільна полеміка, визначаються ціннісні пріоритети та долаються соціальні виклики. І сьогодні, під час повномасштабної війни росії проти України як ніколи гостро стоїть питання організації навчання. Попри все, українському суспільству необхідна доступна якісна освіта. Усвідомлення того, що освіта є інструментом інтеграції у глобалізованому світі знань та технологій, стає засобом боротьби в інформаційній війні та розв'язанні геополітичних завдань, зобов'язує розглядати її як особливий фронт нескороленої нації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед українських науковців висвітленням загальнотеоретичних питань дистанційної освіти займаються А. Андреев, В. Кухаренко, В. Солдаткін, О. Тіхомірова та ін. Тлумаченню понять «дистанційне навчання» та суміжних термінів – «відкрита освіта», «мобільне навчання», «відкрите освітнє середовище»,

«змішане навчання» присвятили низку праць В. Биков, Є. Полат та В. Кухаренко. Українськими вченими здійснені наукові розвідки щодо організації освітнього процесу в умовах карантину, проаналізовано вплив технологій на методи дистанційної освіти. Натепер питання розвитку системи дистанційної освіти в часи турбулентності, пов'язані з соціальними викликами українському суспільству, потребує особливої уваги, бо саме воно визначає пріоритети сучасної освітньої політики.

Метою статті є визначення динаміки процесів, що пов'язані з використанням технологій дистанційного навчання в умовах соціальних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наприкінці 70-х років ХХ століття в Сполучених Штатах Америки та країнах Західної Європи почали створювати національні центри дистанційної освіти, що об'єднували кращі університети, професійні команди фахівців в області інформаційних технологій, потужний викладацький склад та освітні бізнес-програми. Одним з таких центрів є Відкритий Університет Великої Британії (Open University) заснований в 1969 році, який сьогодні має регіональні офіси в тринадцяти регіонах Великої Британії. Розвиток центрів дистанційної освіти дозволив розвиненим країнам підвищити якісні і кількісні показники вищої освіти та встановити нові світові освітні стандарти.

Становлення дистанційної освіти в Україні відбувалося пізніше, на початку 2000 років. Це було зумовлено, насамперед, процесами світової глобалізації та динамічним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій і знайшло відображення в Програмі розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 рр. [1]. Каталізатором розбудови дистанційної освіти в Україні стали євроінтеграційні процеси, що мали на меті створення єдиного європейського простору вищої освіти, закріпивши це бажання офіційним приєднанням України до «Болонського процесу» в 2005 році.

Серед реальних труднощів розвитку дистанційного навчання, зазначених у Програмі, була відсутність цільового фінансування, нормативно-правового забезпечення та координації спільних дій навчальних закладів із зусиллями державних органів. Не зважаючи на труднощі, спостерігалось поширення використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні, запровадження дистанційних навчальних програм та курсів, створення інформаційно-освітнього контенту. В умовах, коли інформація перетворюється на «стрім», а процес створення інформаційного продукту спрощується і стає доступним для загалу, величезна частка інформаційного інтернет-контенту, навіть розважального, перетворюється на освітній або просвітній. І це стало ще одним викликом для освітнянської спільноти на шляху розбудови системи дистанційної освіти. Збільшення кількості суб'єктів, що створюють освітній продукт та наповнюють інформаційний контент значно вплинуло на його якість. Ми спостерігаємо за тим, як дублюється інформація, нівелюється її зміст, порушуються авторські права та інше [2, с. 105].

Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (2000 р.) та Положення про дистанційну освіту (2013 р., 2015 р.) врегулювали права та обов'язки учасників навчального процесу і зазначили доцільність створення системи дистанційної освіти в Україні [3, 4, 5]. Дистанційна освіта визнавалась рівноцінною формою навчання, разом з очною, вечірньою, заочною та екстернатом. Саме це визначило вектор формування нормативно-правової бази дистанційної освіти до 2020 року: затверджено вимоги до навчальних закладів різних типів, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання; встановлено порядок доступу до електронних наукових баз даних; з'явився Типовий перелік комп'ютерного обладнання та Положення про електронні освітні ресурси; створено Український центр дистанційної освіти тощо.

Результатом правового упорядкування системи дистанційної освіти стала поява в освітньому просторі дидактично орієнтованих інформаційних середовищ. Наприклад, з 2014 року започатковано громадський проєкт «Prometheus» як українську платформу масових відкритих онлайн-курсів. Також широкої популярності набули студія онлайн-освіти «Educational Era» та безкоштовна гейміфікована платформа з навчальними онлайн-курсами iLearn («Освіторія»). Особливе місце в системі дистанційного навчання займали регіональні проєкти по створенню освітнього електронного контенту, до яких долучалась велика кількість педагогів та представників громадськості. Прикладом цього є реалізація електронних проєктів «Обласна електронна школа для обдарованої молоді» та «Віртуальна майстерня петриківського розпису» кафедрою управління інформаційно-освітніми проєктами Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (нині Дніпровська академія неперервної освіти). Регіональна ініціатива з питань організації дистанційного навчання, підтримка інновацій з боку місцевих органів влади проклали шлях до розширення ікт-можливостей загальноосвітніх шкіл та створення закладів, які здійснюють навчання тільки за дистанційною формою. Одним з перших, серед закладів загальної середньої освіти, отримав ліцензію Центр освіти «Дистанційна школа «Оптіма», а згодом ще 19 шкіл приватної форми власності. В Інтернеті з'явилося безліч онлайн-курсів, електронних уроків, онлайн-кейсів, платних освітніх інтернет-послуг. Спостерігається тенденція до зростання якісного освітнього електронного контенту, більшість якого залишається в закритому доступі і має платний вміст. Але паралельно розвиваються концептуальні засади відкритої освіти. Розкриваються можливості колективної освітньої діяльності через доступний контент і відкрите знання в умовах розгортання єдиного інформаційно-освітнього простору. Поява українських освітніх онлайн-порталів «На урок» і «Всеосвіта» є свідченням ініціативи та професійного зростання вчителів, що спрямовують свої зусилля на вдосконалення освітнього процесу.

Як відкрита система навчання, дистанційна освіта отримала «прописку» і у вищій школі, природньо інтегруючи і розвиваючи заочну форму; використовуючи наукові ресурси відповідно до міжнародних міжвузівських угод про співпрацю та потенціал світових наукових бібліотек. На думку В.Бикова, підґрунтям відкритої освіти є педагогічні системи, які передбачають використання відкритого навчального середовища, формування його засобів і технологій, що перебувають у взаємодії, яка може бути охарактеризована поняттям конвергенції [6, с. 247]. Наразі, поступовий розвиток системи дистанційного навчання не призвів до поглинання традиційної освіти, а навпаки – відбулося злиття функцій та технологічних можливостей у форматі змішаного навчання. Прикладом популярних відкритих електронних ресурсів, які використовують педагоги на уроках, можуть слугувати електронні навчальні ресурси Академії Хана (*Khan Academy*), що містять україномовний контент безкоштовних відео-лекцій з різних навчальних дисциплін. Великої популярності серед українських освітян набувають он-лайніві сервіси LearningApps, Padlet, Canva, Mindomo, Kahoot.com, Classtime, що дозволяють створювати і зберігати різнорівневі інтерактивні вправи та інформаційні продукти, забезпечують комунікацію учасників освітнього процесу. Таким чином, до 2020 року відбулося становлення системи дистанційної освіти в Україні, що супроводжувалося:

- інформатизацією освіти;
- розгалуженням високоякісного інтернет-з'єднання;
- формуванням цифрової компетентності як умови цифровізації суспільства;
- реформуванням загальної середньої освіти (в програмах Нової української школи виокремлено галузь «інформатична освіта»).

Та 2020 рік став для України і всього світу, за оцінкою американського журналу Time, «найгіршим в історії», змінивши звичний порядок людського існування назавжди. Пандемія коронавірусу COVID-19 змусила в навчальних закладах ввести карантин. Для забезпечення безперервного навчання було прийнято рішення про перехід закладів освіти до екстреного дистанційного навчання. Саме екстреність змусила критично оцінити переваги та недоліки існуючої системи, а масова практика дозволила швидко долати труднощі нової реальності. Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (2020р.) було затверджено механізм забезпечення здобуття повної загальної середньої освіти за дистанційною формою, визначено суб'єкти дистанційного навчання, окреслено асинхронний та синхронний режими взаємодії [7].

Екстреність запровадження дистанційного навчання в умовах карантину дала поштовх для прискореного розвитку індустрії виробництва програмних освітніх засобів, забезпечивши їх сумісність з мобільними додатками. В українській школі починається етап широкого застосування технологій мобільного навчання. Видавництво «Розумники», в рамках педагогічного проекту «Розумники», надало безкоштовний доступ до 16000 інтерактивних завдань та системи дистанційного навчання «Smart-кейс вчителя». Учасники освітнього процесу отримали можливість використовувати якісні освітні програмні продукти mozaBook від Mozaik education, офіційний представник в Україні - компанія EdPro.ua. Результатом масової практики стало створення регіональних теле- та ютуб-трансляцій уроків, до запису яких долучилися педагоги, здатні швидко адаптуватися до змін, змінювати класичні підходи до навчання. На українських телеканалах та YouTube-каналі Міністерством освіти і науки реалізовано проект «Всеукраїнська школа онлайн» – трансляція уроків з одинадцяти предметів.

На наш погляд, під час першої та другої хвилі пандемії відбулося розгортання інфраструктури інформаційно-освітнього простору всеукраїнського та регіональних рівнів, за рахунок чого вдалося подолати «цифрову нерівність», яка визначалася відсутністю швидкісного інтернету в сільській місцевості та низьким технічним забезпеченням більшості загальноосвітніх закладів. Розгортання інфраструктури ми можемо розглядати як спосіб розширення простору можливостей учасників освітнього процесу. В статусі країни з широкомасштабними освітніми реформами, Україна одна з перших приєдналася до глобальної освітньої онлайн-платформи Learning Passport, створення якої ініціювала ЮНЕСКО для подолання світової освітньої кризи.

Враховуючи, що жодна країна у світі не була готова до умов пандемії COVID-19, експерти ЮНЕСКО констатували безпрецедентні обмеження в освітній галузі. Коли пандемія досягла свого першого піку, вірус змусив майже всіх з понад 55 мільйонів американських школярів у віці до 18 років залишатися вдома, всього 1,4 мільярда дітей по всьому світу не відвідували школи [8]. Дослідження щодо охоплення дітей дистанційним навчанням в Україні під час карантину 2020 року зазначили, що 85,1% дітей продовжили навчання в повному обсязі, ще 13,9% навчалися не в повному обсязі, і лише 1% дітей не продовжили навчання під час карантину [9]. Дана статистика свідчить про впровадження адаптивної освітньої політики з питань організації дистанційного навчання, що ґрунтувалась на дослідженні міжнародної практики і була представлена в аналітичній записці «Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину» [10]. Досвід дистанційного навчання при пандемії став неоціненним та залишив для українських освітян чимало інструментів, програмних інформаційно-освітніх ресурсів.

Окреслюючи подальший розвиток дистанційної освіти, маємо зазначити, що 2022 рік – рік повномасштабної війни росії проти України став серйозним випробуванням

для українських освітян та відвертим здивуванням освітянської світової спільноти. «Для багатьох (німецьких) учительок і вчителів стало несподіванкою те, що діти-біженці з України, яких тепер панічно треба влаштувати до шкіл, уже навчаються в школах. Не в німецьких школах, в українських. Україна зробила це за два дні – виставила всі підручники онлайн, а за три тижні всю шкільну систему перенесла в мережу. І це посеред війни. Вчитися в Україні – значить вчитися диджиталізації» - таким був коментар з німецького телеканалу WDR [11].

В умовах війни відпрацьована система онлайн-уроків як ефективний формат дистанційної форми навчання не здатна була забезпечити доступність освіти усім учасникам освітнього процесу. Але вкрай важливо, щоби кожна дитина змогла продовжити навчання з будь якого куточку світу, зберігаючи при цьому освітні стандарти нашої країни. З перших днів повномасштабної війни були розгорнуті освітні локації «без кордонів» в прямому сенсі цього слова. На восьмому тижні навчання в умовах воєнного стану, за словами міністра освіти та науки С. Шкарлета, до освітнього процесу долучилися більш ніж 88 тисяч тимчасово внутрішньо переміщених дітей.

Станом на 24 березня 2022 року, за даними міжнародного дитячого фонду ЮНІСЕФ, за кордон виїхало понад 1,8 мільйона дітей. Українські діти, перебуваючи в різних країнах, зіткнулися з різними освітніми можливостями країн та пов'язаними з цим труднощами. Розв'язання таких питань, як подолання мовного бар'єру, адаптації до нових умов життя та навчання, дотримання вимог законодавства щодо обов'язкової освіти для всіх дітей в іншій країні, труднощі у долученні до української освіти і, пов'язане з цим, подвійне навантаження в навчанні на тлі психологічного стресу, викликаного війною. Завдяки широкій підтримці міжнародної спільноти стало можливим в короткі строки трансформувати державну освітню систему, визначивши гасло «Онлайн-освіта без стін і міжнародних кордонів». Прикладом співпраці є розгортання мережі шкіл з українською мовою навчання українською громадою в Польщі за підтримки уряду країни. В Бельгії та Німеччині відкрили суботні/недільні українські школи, частиною яких опікуються громадські організації закордонних українців. Завдяки спільному партнерству Citizens High School (США), Міністерства освіти і науки України та Посольства України в США було відкрито Українську онлайн-академію біженців з метою безперешкодного доступу до безкоштовної безперервної освіти. Нові можливості дистанційного навчання відкриває мережа Освітніх Хабів України (EduHub), які сьогодні мають локації в 16 містах України та країнах Європи. Цей проект реалізує принципи навчання впродовж життя як для підлітків, так і дорослих задля успішної кар'єрної самореалізації. Наступний крок – створення єдиного інформаційного ресурсу «Цифрові сервіси для освіти України», який надасть безкоштовні можливості організації дистанційного та змішаного навчання, долучившись до кращих світових цифрових ресурсів. Ці факти свідчать про здійснення наступного кроку щодо входження українського інформаційно-освітнього простору в глобальний інформаційно-освітній простір.

Аналізуючи еволюцію цифрових технологій, можна визначити загальні закономірності трансформації освітнього процесу, серед яких:

- широке використання інтернет-платформ, що забезпечують командну роботу учасників навчання (ClassRoom, Google Hangouts, Google Meet, Teams);
- розширення ринку гейміфікованих освітніх платформ з використанням ігрового та анімованого контенту (iLearn, British council, Академія Smart Kids, Maps);
- віртуалізація та 3D моделювання для забезпечення максимально точної візуалізації та демонстрації досліджуваних процесів;

– використання мобільних пристроїв у навчанні зі створенням активно діючих спільнот у Viber та Telegram,

– організація офлайн навчання, завантажуючи освітні додатки (Unikorn School).

В умовах військової агресії з боку росії актуальним залишається питання безпеки та психологічного здоров'я учасників навчального процесу, який припиняється під час повітряних тривог або у разі відключення електроенергії. Українські школярі замість шкільних дзвінків чують голосні сирени. За даними компанії Gradus Research (квітень 2022 року), 75% опитуваних батьків констатують у дітей симптоми травматизації психіки, що найчастіше проявляються як «емоційні гойдалки» [12]. Сьогодні найвищим пріоритетом освіти є питання психічного здоров'я і підтримки учнів. З метою створення благополучного освітнього середовища МОЗ внесено зміни до санітарного регламенту для шкіл [13]. Важливими критеріями для освіти є доступність, багатоваріантність в способах отримання освітніх послуг, мобільність навчального процесу.

Висновок. На відміну від західних країн, де національні центри з потужним професійним, технічним та фінансовим потенціалом поширюють практику застосування дистанційного навчання, Україна має досвід широкої педагогічної експериментальної практики дистанційного навчання. Каталізатором становлення системи дистанційної освіти стали соціальні виклики, що постали перед українським суспільством. Освіта мала екстрено і повномасштабно перейти на дистанційну форму. Створена нормативно-правова база дозволила швидко адаптувати освітній процес до несприятливих умов. На тлі освітніх реформ, трансформувалися і стратегії дистанційного навчання: перехід від дидактично орієнтованих інформаційно-освітніх середовищ до розгортання інфраструктури регіональних інформаційно-освітніх просторів, створення Освітніх Хабів та єдиних цифрових ресурсів на державному рівні, подальша інтеграція в світовий освітній простір. Система дистанційної освіти сьогодні набуває якості концентричності – спрямована на формування єдиної інформаційної платформи «Цифрові освітні сервіси для освіти України», яка об'єднає українські та світові освітні ресурси.

В умовах військових дій на території України ми спостерігаємо активну суспільну динаміку щодо громадянської патріотичної єдності в питаннях забезпечення якості освіти. Проведений аналіз дає підстави зробити висновок, що завдяки гнучкій освітній політиці, оперативному реагуванню на соціальні виклики, самовідданій праці освітян, активній співпраці громадських організацій та бізнес-проектів, вдосконалюється організація дистанційної освіти як складної динамічної системи. Розвиток цифрових технологій є важелем професійного зростання та вдосконалення технологій дистанційного навчання. Тісна міжнародна співпраця закладає підвалини партнерської взаємодії в глобальному освітньому просторі.

Між тим, ґрунтовно оцінити процеси розвитку дистанційного навчання зможемо пізніше, з перспективою на внутрішню і зовнішню трансформацію всієї системи освіти.

Список використаної літератури

1. Програма розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 роки / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1494-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.09.2022).
2. Коляда І.Г. Інформаційно-освітній простір сучасного суспільства: соціально-філософський аналіз : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03. Одеса, 2021. 218 с.
3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні : Постанова МОН України від 20 груд. 2000 р. / Освітній портал. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення: 27.09.2022).

4. Про внесення змін до Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України від 01.06. 2013 р. № 660 / *Офіційний вісник України*. 2013. № 46. С. 149.
5. Про затвердження Змін до Положення про дистанційне навчання : Наказ МОН України від 14. 07. 2015 № 761. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0923-15#Text> (дата звернення: 15.11.2022).
6. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атіка, 2008. 684 с. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 08.09.2020 № 1115 URL: <https://drive.google.com/file/d/187ivKZRRGfqWpqpFESkARfSckEmS1peA/view?usp=sharing> (дата звернення: 15.11.2022).
7. COVID-19 and student performance, equity, and U.S. education policy Lessons from pre-pandemic research to inform relief, recovery, and rebuilding Report. *By Emma García and Elaine Weiss*. September 10, 2020. https://www.epi.org/publication/the-consequences-of-the-covid-19-pandemic-for-education-performance-and-equity-in-the-united-states-what-can-we-learn-from-pre-pandemic-research-to-inform-relief-recovery-and-rebuilding/#_ref12 (дата звернення: 11.10.2022).
8. Результати опитування батьків «Навчання дітей під час карантину». URL: <https://eo.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/Rezultaty-opytuvannia-22Navchannia-ditey-pid-chas-karantynu22.pdf> (дата звернення: 19.12.2022).
9. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину : аналітична записка / Київський університет ім. Бориса Грінченка. Київ, 2020. 76 с.
10. І. Коберник: німців дивує, що в час війни наші діти навчаються. URL: <https://osvita.ua/blogs/86278/> (дата звернення: 19.05.2022).
11. Як війна змінила життя українських дітей : Опитування. URL:https://gradus.app/documents/211/Children_Report_Gradus_28042022.pdf(дата звернення: 20.12.2022).
12. Щодо змін до санітарного регламенту МОЗ: Наказ МОЗ від 01.08.2022р. №1371 URL:https://oplatforma.com.ua/files/news/2022/Nakaz_MOZ_dyst_osvita_2022_Pedrada.pdf (дата звернення: 20.01.2023).

THE SYSTEM OF DISTANCE EDUCATION IN CONDITIONS OF SOCIAL CHALLENGES: THE UKRAINIAN EXPERIENCE

Iryna Koliada

*KZVO "Dnipro Academy of Continuing Education" DOR",
Educational and Scientific Institute of Management,
Department of Management of Information and Educational Projects,
V. Antonovycha str., 70, 49006, Dnipro, Ukraine*

The article examines the processes of transformation of the Ukrainian education system, which are taking place under the influence of social challenges. Having a fairly short history, distance education in Ukraine has gone through a difficult path since the beginning of 2000 from its formation to development and international integration. Its development takes place in extremely difficult conditions. The pandemic of the COVID-19 coronavirus and the forced quarantine introduced in educational institutions has accelerated the general transition of educational institutions to distance learning. Russia's full-scale invasion of Ukraine raised the issue of the fastest possible integration in order to ensure access to education for both internally displaced children from the occupied territories and those who were forced to leave Ukraine. The result of the legal regulation of the distance education system is a legal framework that allows you to quickly adapt the educational process to the unfavorable conditions of today.

Distance education is a system of open education, where training is carried out on the basis of information and communication technologies in a mixed format. In these unprecedented times, government institutions, private companies, and public organizations have combined their efforts to create a flexible and sustainable distance learning system. The didactic base of distance education in Ukraine became the popular educational Internet portals "All-Ukrainian School Online", mozaBook from Mozaik education and the project "Smarts", "Prometheus", "Educational Era", iLearn ("Oswitoria"), "On Lesson" and "Universal education". The increase in the number of subjects creating an educational product and filling information content reveals the possibilities of collective educational activity in the conditions of the deployment of a single informational and educational space. Despite everything, the distance education system in Ukraine is developing dynamically.

Key words: distance education, open electronic resources, mobile learning, information and educational space.